

A síkság és róna szó eredete.

(Harmadik, befejező közlemény.)

A mult füzetben elejétől végig kifejtettük a *róna* szó történetét, az első számban a *síkság*-ét is elmondtuk végig, de nem elejétől fogva. Csak onnét, hogy a 'csúszos' jelentésű *sík* vagy *sík* szóból származott. Most még arra akarok megfelelni, hogy hát ez a *sík* miféle eredetű, miféle szócsalád tagja. ZOLNAI GYULA már eddig is megsokallta értekezésem „szélesen hömpölygő“ voltát — hogy fölháborodhatik most azon, hogy ez az áradat még vissza is fordul! De hát én nem tartom virtusnak, hogy régi hamis tudományt hirdessek, és ha ezért kérdőre vonnak, a felelősséget a régiekre hárítsam. (Vö. ZOLNAI: Magyar Nyelv XXX, 233.) Tudom, hogy efféléért még meg is dicsérnének; de inkább akarok olyan kárhóztatásban részesülni, mint a minapában is: „G. MÉSZÖLY rüttelt mit vorliebe an allgemein anerkannten feststellungen“, „Mészöly ist als unermüdlicher sammler und h ä u f e r“ (mea maxima culpa!) „von belegen bekannt“. (SZINNYEI: Finnisch-Ugrische Forschungen, 1934. évf., 68. l.)

Most tehát a dologhoz látva, legelőször is azt mutatom meg, miképpen válik hangutánzó szóból gyors mozgást érzékkeltető szó.

TINÓDI SEBESTYÉN a hadnagyoknak, „mikor terekkel szembe akarnak öklelni“, ilyen „tanúságot“ ad számjukba:

Semmi kétség nem tartja tagunkat,
Meghallgattad foháskodásunkat,
Mast vélönk vagy, vessük fel mi fánkát,
Jézust, Jézust üvöltsünk — ropp, csatt, *patt!*

Ropp, csatt, patt — mind a három hangutánzó szó, mind a három az ütköző „fá“-knak azaz kopjájának zaját utánozza.

A *patt*-nak származéka a *pattog*, *pattan* ige, 'Pattog az égő, szikrázó fa' — itt a *pattog* még hangot jelöl. 'Kipattog a szikra a kályhából' — itt már a *kipattog* a szikrának a hanggal együtt járó gyors mozgását is jelöli, nemcsak hangot, hanem a hanggal együtt mozgást is.

Sok száz szöcskő ugrál *pattanó* lábain
A hévtől elaszott fűszálak szárain.

(CSOKONAI: Déli aggodalom.)

'*Fölpattan* a székből', 'nyeregbe *pattan*' stb. Itt már a *pattan* nem hangot utánoz, hanem mozgást érzékeltet, gyors mozgást, gyors mozdulatot.

A *p* hang sokszor előtünik hangutánzó szavainkban, ki-robbanó hangzása miatt alkalmas lévén a hangutánzásra: *pu-fog*, *pattan*, *pukkan*, *pöfög*, *páhol*, *puhol*, *pihög*, *pítyen*, *pottyán* stb. A *p*-kezdetű hangutánzók hangutánzó volta oly szoros kapcsolatban van a kezdő *p* hanggal, hogy annak más hatású hanggá változását meg is gátolhatja a hozzá fűződő érzéklet. *P*-kezdetű hangutánzóink és mozgás-érezkítőink hát ma is vannak, és mint TINÓDI példája mutatja, hangutánzó szavaink négyszáz évvel ezelőtt is voltak, sőt bizonyára voltak nemcsak több száz, hanem több ezer évvel ezelőtt is. Ha pedig voltak, maradhatott belőlük mai nyelvünkben is. Négyszáz év óta kimutatható a *patt*- hangutánzó tő nyelvünkben, sőt kimutatható hangutánzóból fejlődött mozgás-érezkítő minőségében is, tehát elvileg élhet az már két-, háromezer év óta is. Ha él, akkor hangot szókezdő *p*-vel utánzó volta miatt *p* kezdetűnek kell lennie amaz időtlen idők óta, kikerülve azt a *p > *f*- hangváltozást is, mely finnugor, illetőleg ugor eredetű *p-vel kezdődő szavainkat érte.

Mindezt azért mondtam, mert obi-ugor és permi rokonainknál a mi *patt* szavunkkal egyenlő hangzású többől olyan jelentésű szavak származtak, mint a magyarban a *patt*-többől.

A magyarban *pattan* az íj idege, ezért nevezték a catapultát is mint „*rugó* hadi szerszám“-ot *pattantyú*-nak (I. MAJOR MÁRTON: Latin-magyar Szót. 1647. NySz.). És ugyancsak *patt*-igével és ez ige származékával fejezi ki az íj idegének visszapattanását a vogul, mikor így énekel:

Vasközepű közepes ijacs kámnak,
Ideges ijacs kámnak idegecskéjét amint megfeszítem,
Mint fias ölyv, olyan zajjal
Zeng bele a nap;

Ideges ijám idegecskéje amint vissza-

[*pattan*.]

Hatalmas mennydörgés dörgő hangjával
Pattan az vissza.

(MUNKÁCSI: Vogul Népköltési Gyűjt. II, I, 42)

Ez az utolsó három sor azt is szemlélteti, miért fejezi ki mind a vogul, mind a magyar az ideg pattanását hangutánzó igével.

'Kipattan a fölfújt hólyag' — itt még van hangutánzás, de a bőrön való *pattanás* 'Bläschen' már semmi hangot nem jelöl. Így van a votják nyelvben a mi *patt* szavunknak és a vogul *pat*-nak megfelelő *pot*-töből a 'kelés', 'pattanás' jelentésű *potosz*. A Magyar Tájszótár szerint *megpattant* = 'eret vág', a votjában pedig *vir pottene* (*vir* ~ vér) azt jelenti, hogy: 'megsebezni, véressé tenni vkit', szóról-szóra: 'vér(t) pattan-[t a]n i'. E votják-magyar egyezések is a *patt* származékainak régi voltát bizonyítják.

Idepattan, odapattan, ideterem, odat terem, — a 'gyorsan mozdul' jelentésből könnyen válik a 'gyorsan keletkezik' jelentés, hiszen maga a *keletkezik* szó is a *kel*-ből származott, mely eredetileg valahonnét kiinduló mozgást jelentett. Gyors keletkezés érzik ki a *pattan* szóból ARANYnak e verseiben:

Hát mikor fél szemmel egyenest néz a' nap
A sík puszta színén: mint örültök annak!
Ugy-e, attól félti és azért néz széjjel:
Nem *pattant*-e rajta domb az elmúlt éjjel?

Gyors keletkezést jelöl a vogulban is a *pat*-ige 'valamivé válik' jelentésében és a votják *pot*-ige 'támad, keletkezik' jelentésben: 'tül *potoz*' = 'szél támad'.

Pateml-, ez a *pat*-töből származott vogul szó szintén gyors mozgást jelöl, jelentése 'sikaml-ik'.

Ejnye, itt vagyunk a 'csúsós' jelentésű *sik* ~ *sik* szó származékánál, a *sikamlík* igénél. Látjuk, hogy a vogulban a 'sikamlík' jelentésű ige, a *pateml*-, ugyanolyan mozzanatos képzőcsoporttal, mint a *sikaml*-, hangutánzó alapszóból keletkezett. Vajjon hát nem hangutánzó-e a *Sik-amlík* alapszava is, a 'csúsós' jelentésű *sik* ~ *sik*?

'*Siklik* a szán'. Lehetne-e az ilyen jelentésű ige hangutánzó eredetű? Lehetne bizony, hiszen a szánkó gyors siklását ér-

zékeltetni lehet hangutánzó igével. Olvassuk csak a *Bercsényi házasságáról* szerzett ének következő sorait:

Csendes beszéd között az vacsora fölkölt,
Asszonya láttában Pálnak hol kedve tölt,
Jó választéttel öröme ugyan nyölt —
Siet, mellyel Bécsben *szánja ugyan süvölt*.

A szán síklását érzékeltető *süvölt* ige hangutánzó töből eredt! Arra, hogy a *siklik* hangutánzó eredetű, bizonyítékokat szolgáltat a finn nyelv is, mert sok példáját mutatja annak, hogy a síklást olyan igével jelölik, melynek eredeti jelentése valamiféle hangzás. Ime:

Sorittaa 'recsegő hangon beszélni'; *sorjahtaa* 'siklani'.
Solottaa 'csörömpölni, csörömpölve mozogni, siklani'.
Solata 'csörömpölni'; *solahtaa* 'csörrenéssel tenni vmit, siklani, kisiklani'.

Luikata 'harsányan kiáltani' és 'siklani, suhanni'.

Lupsuttaa 'susogni'; *lupsahtaa* 'siklani'.

Kaljahtua 'kiáltani', *kaljahtaa* 'elcsúszni, elsiklani';
kaljain 'síkos hely'; *kaljama* 'síkos hely' 'síkos út, jégpálya'.

Huilata 'kurjongatni és sikamlani (jégen)'.

Kiljauta 'sikoltani' és 'siklani'.

Sik-oltani és *sik*-lani! Tehát mind ezt a két cselekvést egyazon igével kifejezheti a nyelv! Tehát mind ezt a két cselekvést egyazon töből eredt igével kifejezheti a mi nyelvünk! Tehát ha azt látjuk, hogy a *sik-olt* és *siklik* alapszava azonos hangzású, ebből az eddigiek után az következik, hogy a *sikolt* és *siklik* alapszava azonos eredetű is.

Hogy a *sikoltani* 'schreien' és *siklani* 'gleiten' valóban egy szócsalád tagja, ezt az is bizonyítja, hogy a *sik*- alapszónak több származéka utal azonos hangalak mellett is ama kétféle jelentésre. Így a *sikit*, mely a köznyelvben csak azt jelenti, hogy 'sikolt', 'schreien', tájnyelvben azt is jelenti, hogy 'sártapasszal simít' (vagyis síkká tesz) az át-*sikit* meg azt jelenti, hogy 'átcsúsztat, könnyedén átvisz' (gyors mozgás!). A *sikkan* nemcsak a *sikolt* mozzanatos jelentéspárja

(*sikkan* egyet a disznó), hanem tájnyelvben azt is jelenti, hogy 'csusszan' (gyors mozgás!). A *sikoltó* > népnyelvi *sikótó* nemcsak azt jelenti, hogy 'schreiend', nemcsak azt, hogy 'füzfátilinkó' (vö. 'Sikolt a harci síp...' CZUCZOR), hanem — különféle alakváltozataiban — gazdasági eszközök, háziipari szerzőszámok olyan alkatrészeit is jelenti, melyek nevüket az ide-oda való siklástól kapták. E tárgyak nevének hangváltozatai nagy tarkaságot mutatnak, de mind a *sikolt* -ó, -ő képzős ige-nevének közös eredetű változatai. Ezek: *sikoltó, sikótó, sikoltyu, sikotyú, sikattyú, sikatyu, csikolté, csikóté, csigóté, csigatáj, csikoltó, csikótó, csikoltú, csikótyú, csáгатé, csáгатó, cságotyú, csáगतyú* stb., stb. Az Etymologiai Szótár (l. *csáгатó* és *csikoltó* alatt) hajlik arra a véleményre, hogy az itt felsorolt szavak háromféle eredetűek. Az eredet kérdése azonban ezen a ponton már a néprajzi tárgyleírás kérdése: az illető tárgyak megfigyeléséből pedig az derül ki, hogy nevüket olyan mozgástól kapták, amelyet alkalmasan jelölt a nyelv a *siklik* szócsaládjához tartozó, csuszkoráló mozgást érzékelhető igével, úgynevezett (bár úgy rosszul nevezett) hangfestő igével. A M. Táj-szótár szerint *sikló* 'az a keresztfa, amelyen a vaskarika ide-oda siklik, mikor a boronát fordítják', *sikottyú* 'a váltóeke talyigájának az a része, amely között a taliga ágasának első része van, amely által az eke váltása szerint a taliga szintén jobbra vagy balra váltódik', *csáгатó, csáगतyú* pedig 'eke-talyiga rúdját kormányozó görbe fa v. vas.' Sem tárgyrajzi, sem hangtani okból nem szabad külön eredetűeknek tartanunk e szavakat.

Nem kell hozzá nagy fejtörés, érezzük, tudjuk, hogy a *suhint* hangutánzó ige. Jelentése azonban nemcsak az, amit mindnyájan ismerünk, hogy 'suhint egyet a bottal', hanem tájnyelvben azt is jelenti, hogy 'sikkaszt'. A *sutty* is hangutánzó szó, *elsüttyol* pedig tájnyelvben: 'elsikkaszt'. *Suhaszt, suvaszt* szintén hangutánzó ige, *elsuvaszt* pedig tájnyelvben: 'elsikkaszt'. A *sikit* pedig, melynek már a 'sikolt' jelentésén kívül láttuk 'sikká tesz' és 'csúsztat' jelentését is, tájnyelvben szintén jelenti azt, amit a *sikkaszt* jelent, például: 'elsikitotta a zekéje alatt a tángyért'. Egyik helyen azt írja GYÖRFFY (Nagy-Kúnsági Krónikában 143. l.), hogy: „A cseléd gyakran is megeresztette a hombár-sípót, elcsúsztatta t

egy-egy zsák búzát a gazdáéból“, máshol meg (142. l.): „A juhászok a juhot *elsikkasztották*“:

Ennyiből már napnál világosabb nemcsak az, hogy a *sikkaszt* is a *siklik*, *sikit*, *sikolt* stb. szócsaládjába tartozik, hanem az is, hogy a *sik-* alapszó hangutánzó szó, bár némely származéka már csak mozgásérzékitő, hang(gal)festő szó, más származékának pedig már a hangfestő színe is teljesen kifakult, úgyhogy még nyelvtudósok is kételkedtek benne.

Hangutánzó vagy hangfestő tövek képző nélkül, magukban is lehetnek igék vagy névszók. Például: *keh* 'köhögés', *léh* 'lehel' és *leh* 'lehelés', *hörp* 'hörpentés', *hák*, *hákk* 'köpet', *kák* 'tát', *fel-kák* 'föltát', *kák-virág* 'narcisszus', *lotty* 'híg sár', ugyane szó melléknévül: 'Az ilyen *lity-loty* időben nincs az embernek kedve valahová menni'; *locs* 'pocsolya, híg sár' és *locs-pocs idő*: 'esős, sáros idő'. (Vö. MTájszót.) Amint hát hangutánzó eredetű szóval mondják azt, hogy '*lity-loty* idő', '*locs-pocs* idő', úgy mondhatják esős időben hangutánzó eredetű szóval, hogy: *sik utca*: 'csúszós utca'. A *sik*, *sik* tehát csakugyan hangutánzó eredetű.

Nézzük most, milyen igéket találunk a nyelvjárásokban, amelyek a jégen való csuszkálást, ide-odasiklást érzékeltetik: 1. *sikoz[ik?]*, *sikál*, *sikálkozik*, *sikánkodik*, *sikánkóz*, *sikanyozik*, *sikárcózik*, *sikárcózik*, *sikárol*, 2. *sim-óka*, *sim-ulkázik*. Jusson most eszünkbe, hogy a hangutánzó eredettel együtt szokott járni az alakváltozatok nagy száma (GOMBOCZ: Magyar Nyelv IX, 387), és akkor a *sik* hangutánzó eredetének egyik bizonyítékául rámutathatunk arra, hogy a *sik-* mellett azonos értékű *sim-* tö is van. Szemléltessük tájszavakkal.

siklik = 'csúszik'
sik = 'csúszós'
elsikul = 'elcsúszik'
mégsikul = 'megcsúszik'

sikogat = 'simogat'
mégsikul = 'meggyalul'
kisikul az ég = 'beborul'

simik = 'csúszik'
sima = 'csúszós'
elsimul = 'elcsúszik'
mégsimul, *mégsimallyik* =
                   'megcsúszik'

simogat
simító-gyalú
nekisimul = 'beborul'

Egy takács-szerszámnak ilyen nevei vannak: *sikár*, *sikár*, *sikárló*, *sikálló*, *sika* — és *simító*. A mi köznyelvünk *sima* sza-

va tehát éppen olyan képzés a *sim-* hangutánzó eredetű töből, mint a *sim* íté *sika* a *sik-* töből. Hogy a *sikár-kefe* révén jól ismert *sikár* szó is a 'csúszós', 'sima' jelentésű *sik* szó származéka, ezt az is mutatja, hogy azt a növényt, amelynek gyökereiből készítik, nemcsak úgy hívják, hogy: *zsúrlófű, sikár-fű*, hanem egyszerűen így is: *sikló*. A *sik-* tőnek hangutánzó voltát az is mutatja, hogy a belőle származott *sikárol, sikál* helyett tájnyelvben szintén hangutánzó szóval ezt mondják: *suhol (suholja a szoba pallóját)*.

'Az ajtó nagyot *sikkant*, mikor felnyitották' — ez van följegyezve Baranyából a Magyar Tájszótárban, amelyből itt merítgetik. Az ajtóról mondjuk azt is, hogy *odacsikkantja* (odacsukja) a vigyázatlan ember kezét. A *csikkan* nyilván a *sikkan* változata, mint a *sikoltoyú*-nak a *csikoltoyú*. Az ajtó nyitásával kapcsolatban pedig nemcsak a *sikkan, csikkan* igét említhetjük, hanem a *csukkan-t* is, mely bizonyára az előbbiekek változata: „*csukkanás*: hirtelen becsukódás. Úgy *csukóggyon* a szívükbe a szándék, mint ennek a lédának a *csukkanását* hallották“ — Lugosról közli ezt a M. Tájszótár. A *sik* hangváltozata tehát a *csuk, kicsuk, becsuk* ige is. Mondtam már, hogy hangutánzó puzta tő csak úgy képző nélkül is lehet ige: „*Loccsa* fel a kutya gyöngye levesedet“ (= habzsolja föl, a *locs* hangutánzó igével). Ilyen hangutánzó eredetű ige tehát a *csuk* is, hangváltozata a *sik* névszónak. Megjegyzendő, hogy nemcsak a *sik-* tőnek van *csik-* változata, hanem a *csuk, csukdos* igének is, tájnyelvi *suk, sukdos, sugdos* változata. A *csuk-* és *sik-* tőváltozatok összetartozását mutatja az a *csukló* szó is, melynek *csikló, csikla* és *sikló* változata is van, jelentése pedig: „az evező beakasztására való mély bevágás a csónak oldalában“, az a hely tehát, mely az evező nyelének ide-oda-siklására van vájva. A *siklik* szócsaládhoz tartozik tehát ez a *sikló ~ sikla ~ csikla ~ csukló* is, vagyis a *csuklik* ige is. A *csuklik* hangutánzó eredetét mutatja, hogy nemcsak a kövér asszonyok bokája *csuklik* ki a magos sarkú cipőben (gyors mozgás), hanem az is *csuklik*, aki nagyot nyel (hangzás).

Ismeri-e a nyelvtudomány a *síp ~ sip* szó eredetét, ezét a régi magyar hangszer régi nevéét? Nem. Gondoljuk most meg, hogy hangutánzó töből eredt a sípnek tájnyelvi *süvöltyű* és *sikoltoyú* neve meg a történelmi hangulatú *tárogató* is; nem

lehet tehát a *síp* ~ *sip* szó sem más, mint hangutánzó szó, hiszen jól ismerjük nemcsak a *sik*-, *sim*-, hanem a *sip*- hangutánzó és mozgásérzékitő szótövet is: *sipákol* a kis csinke (hangzás), *sipákol* a gyöngén pislogó mécs (mozgás); *sipit* a vékony hangú vén asszony éneke (hangzás), „*felsipit* a vér“ (mozgás) KUTHY szerint (Hazai Rejt. I), mikor a juhász a bárány nyakába dőli a kést.

Az eltűnt lápvidékek börtben oly kedvelt halának nevét is meg tudjuk magyarázni az eddigiek után: a *csik*-ét.

Hogyan? Hát hal a csik? Bizony az; ha Pesten nem a vásárcsarnokban, hát az a hazájában, ahol még ki nem veszett a zöldelő lápokkal együtt. Azt mondja ECSEDI ISTVÁN az ő kedvemre való legújabb könyvében (Népies halászat a Közép-Tiszán és Tiszántúli kisvizeken 17), hogy „az alföldi ember gondolatvilágában a csík is hal (*csikhal*), csak kisebb“. (Nyelvtudományt lehet tanulni nyelvtudóstól, de nyelvet csak néprajztudóstól! De néprajztudós, nyelve is megvesztegetődik, ha nyelvtudósoktól tanulja: hogy kirí ECSEDI gyökeres magyar nyelvéből a „falvak“! [19. lapon, alulról az 5. sorban.]) De hagyj! Ezt írja könyve más helyén ECSEDI: „Mihelyt a láp befagy, a lápvidék apraja-nagyja felkerekedik, megy a lásra, holt Tiszára, kis vízre *csikhalat* fogni. XVI. századi szójegyzék is így említi: *csik-hal* (chjk hal), XV. századi meg így: *csukhal* (chuk hal) (L. a Kolozsvári Glosszában és a Besztercei Szójegyzékben).

Ebből mindjárt azt láthatjuk, hogy a *csik* a *csikhal* összetételben jelzője a *hal*-nak, tehát a *csik* a *csikhal*-ban az illető halnak valami jellemző tulajdonságát jelöli. A régi szójegyzékekből azt láthatjuk, hogy *csukhal*-nak, *csikhal*-nak nemcsak a csíkot, hanem az ángolnát is nevezték. Ez csak megkönnyíti a megfejtést, mert hosszasabb természetrajzi vizsgálódás nélkül is tudjuk, hogy mind az ángolnának, mind a csíknak az a jellemző tulajdonsága, hogy csúszós, síkos, *sik*. Szegedi Füzetekben (I, 6) idéztem már, hogy ZRINYI *sikos*nak mondja az ángvillát, FEJÉR ANTAL *sik*nak az ángolnát, HERMAN OTTÓ halászái *sikos* jószágoknak a csíkot. Jól mondta hát GELEJI KATONA ISTVÁN már 1645-ben a *csik* szó etymonját: „*csik*, hogy már *sik*“. (Vö. SzFüz. I, 6.) Igenis, a *sik-féreg* (liszt-féreg) is azért sík-féreg, mert sík féreg, a *csikhal* is azért *csikhal*,

mért s ík h a l. Hiszen a német *Aal* is némelyek szerint sík, azaz síkos, csúszós voltától kapta nevét, mely eredet szerint részben azonos volna az olaj nevével: „*Aal*: althochdeutsch *āl* (mascul.), altisländisch *áll*, vielleicht zum 2. Teil von latein. *anguilla*, griech. *ἄγγ-ελυς* und gehörig zum griech. *ἔλαιον*: 'Öl' (also 'der glatte')“ (RICHARD LOEWE: Deutsches Wörterbuch). Jól tudjuk, hogy a *sík*-tőnek van *csík*-, *csuk*-változata is, érthető tehát a *csík*-hálnak, *csík*-nak mind máj alakja, mind a régi *csuk*-hal. A *csík* a *csík-hal*-ból úgynevezett jelentéstapadással való elvonás.

Erre a sok szófejtésre pedig nemcsak az illető szavak kedvéért volt szükség, hanem azért is, hogy minél világosabb legyen a *sík* ~ *sík* hangutánzó eredete, ez lévén *síkság* szavunk eredetének legkezdeté.

Mikor GOMBOCZ ZOLTÁN az Etymologiai Szótárhoz való készülődés közben megírta „Hangutánzás és nyelvtörténet“ c. értekezését (Magyar Nyelv IX, 385), a hangutánzó szavak keletkezésének és fejlődésének vizsgálata után ezt írta gyönyörűséggel: „úgy érezzük, hogy a nyelvalkotó erő titkos műhelyébe pillantottunk be“.

Evvel az érzéssel teszem le én is a tollat.

Mészöly Gedeon.

A nyelv szerepe a gyorsíró munkájában.

Munkámban azzal a kérdéssel fogok foglalkozni, hogy a gyorsíró számára — aki rövidíteni kénytelen, ha egy bizonyos mérsékelt sebességnél nagyobb gyorsaságot akar elérni — milyen kincsesbánya a rövidítések szempontjából a nyelv, a hozzáértőnek mennyi rövidítési lehetőséget kínál, milyen nyelvtani és értelmi törvényszerűségek kiaknázását teszi lehetővé s általában mennyire meggyorsíthatja a nyelv törvényszerűségeinek ismerete a gyorsíró munkáját. Foglalkozni fogok az *elhagyási* lehetőségekkel, vagyis a nyelvtani összefüggéseken alapuló rövidítésekkel — amelyek túlnyomórészt ragoknak elhagyása — és a *kihagyási* lehetőségekkel, amikor az értelmi összefüggés segíti a gyorsírót abban, hogy egész szókat, sőt szócsoportokat hagyjon ki írás közben, de természetesen csak